

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

02 10 2024 р.

м. Київ

№ 1497

Про затвердження програм іспитів з основ Конституції України, історії України для іноземців, осіб без громадянства, які мають намір бути прийнятими до громадянства України

Відповідно до абзацу другого пункту 4 Порядку складання іспитів з основ Конституції України, історії України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2024 року № 620, пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами), листа Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» від 25.09.2024 № 572, та з метою забезпечення складання іспитів з основ Конституції України, історії України для іноземців, осіб без громадянства, які мають намір бути прийнятими до громадянства України,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити такі, що додаються:

програму іспиту з основ Конституції України для іноземців, осіб без громадянства, які мають намір бути прийнятими до громадянства України;

програму іспиту з історії України для іноземців, осіб без громадянства, які мають намір бути прийнятими до громадянства України.

2. Директорату фахової передвищої, вищої освіти (Шаров О.) забезпечити оприлюднення програм іспитів на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Винницького М.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти і науки
України**

02 10 2024 № 1417

**ПРОГРАМА ІСПИТУ З ОСНОВ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ
ІНОЗЕМЦІВ, ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА, ЯКІ МАЮТЬ НАМІР БУТИ
ПРИЙНЯТИМИ ДО ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ**

Іспит з основ Конституції України, проводиться з метою встановлення рівня знань претендента з основ Конституції України для прийняття до громадянства України або виконання зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на рівень володіння державною мовою.

Складання іспиту, а також встановлення його результату проводиться у формі незалежного оцінювання через програмний засіб (комп'ютерне тестування, під час якого надання тестових завдань залежить від відповідей екзаменованого на попередні запитання. Якщо екзаменована особа відповідає на запитання правильно, то наступне запитання буде складніше. І навпаки, якщо екзаменований відповідає неправильно, то наступне запитання буде легшим).

Екзаменований повинен мати достатній рівень знань, умінь з основ Конституції України, мати здатності до застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

Рівень А знання (це здатність запам'ятовувати факти, принципи, процеси в різних предметних галузях).

Рівень В знання, розуміння (здатність розуміти матеріал)

Програма складається з трьох розділів Основи конституційного ладу, Конституція і права людини, Конституція та публічна влада.

Відповідно до цієї програми розробляються тестові завдання до іспиту.

Іспит проводиться за такими принципами: добросовісність; об'єктивність; прозорість і публічність; нетерпимість до корупційних та пов'язаних з корупцією діянь; єдина методика оцінювання результатів.

Результатом складання іспиту є сертифікат про складання іспиту з основ Конституції України – електронний документ, згенерований уповноваженою установою, який засвідчує успішне складання іспиту.

УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

Найменування розділу	Питома вага розділу, %
Основи конституційного ладу	30
Конституція і права людини	40
Конституція і публічна влада	30

КОГНІТИВНІ РІВНІ ОХОПЛЕННЯ:

Рівень А. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання».

Рівень В. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння».

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

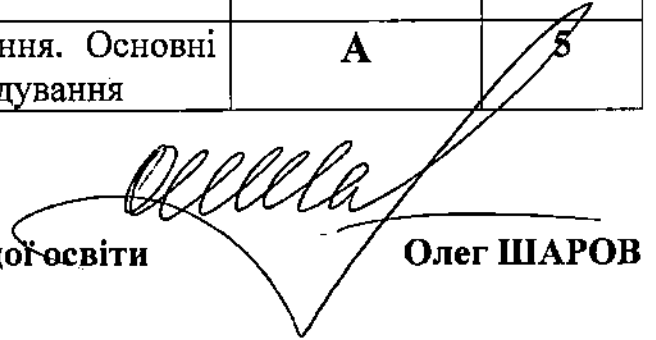
№ з/п	Найменування розділу/теми та її зміст	Когнітивний рівень	Питома вага, %
1.	РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ		30
1.1.	Україна як правова держава. Принцип поділу державної влади. Принцип верховенства права. Вища юридична сила та пряма дія норм Конституції України.	В	5
1.2.	1.2.1. Україна як демократична республіка. (В) 1.2.2. Конституційні прерогативи Українського народу при прийнятті Конституції і внесенні змін до неї. (В) 1.2.3. Типи та предмет референдуму. (А)	В	7
1.3.	1.3.1. Україна як унітарна держава. (В) 1.3.2. Система територіального устрою України. (А) 1.3.3. Особливий конституційний статус Автономної Республіки Крим. (В) 1.3.4. Принцип єдиного громадянства. Підстави припинення громадянства України. (В)	В	7
1.4.	Конституційний статус української мови як державної. Порядок використання мов національних меншин в Україні.	А	5

1.5.	1.5.1. Конституційні гарантії державного суверенітету та територіальної цілісності України. (В) 1.5.2. Конституційне закріплення європейського та євроатлантичного курсу України. (А)	В	4
1.6.	Правовий статус державних символів України.	А	2
2.	РОЗДІЛ 2. КОНСТИТУЦІЯ І ПРАВА ЛЮДИНИ		40
2.1.	Конституційні принципи рівності та гарантування людської гідності.	В	3
2.2.	Змістовна характеристика та гарантії особистих прав: право на життя, право на свободу та особисту недоторканність, право на повагу до його гідності, право на свободу пересування та вільний вибір місця проживання, право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, право на свободу світогляду і віросповідання, право на недоторканність житла.	В	6
2.3.	Змістовна характеристика та гарантії політичних прав: право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації, право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення.	В	6
2.4.	Змістовна характеристика та гарантії економічних та соціальних прав: право власності, право на підприємницьку діяльність, право на працю, право на відпочинок, право на освіту, право на охорону здоров'я та медичну допомогу та медичне страхування, право на соціальний захист, право на житло, право на шлюб, право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.	В	5
2.5.	Конституційні гарантії прав людини. Право на захист своїх прав в суді та оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Право звернутись	В	10

	із конституційною скаргою до Конституційного Суду України. Право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та до міжнародних судових установ. Право на професійну правничу допомогу.		
2.6.	Конституційні обов'язки людини і громадянина.	В	5
2.7.	Загальні вимоги до правомірності обмежень конституційних прав і свобод. Законність обмежень, легітимна мета, необхідність і пропорційність, тимчасовість обмежень, судовий захист і контроль, міжнародні стандарти, поінформованість про встановлені обмеження	В	5
3.	РОЗДІЛ 3. КОНСТИТУЦІЯ ТА ПУБЛІЧНА ВЛАДА		30
3.1.	3.1.1. Загальна характеристика виборчого права. Конституційне право обирати та бути обраним до органів публічної влади: загальні вимоги. 3.1.2. Принципи виборчого права: загальне виборче право, рівне виборче право, пряме та таємне голосування. Принцип періодичних та вільних виборів. 3.1.3. Особливості виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: порядок висування кандидатів, порядок голосування, встановлення результатів голосування.	В	13
3.2.	3.2.1. Конституційний статус та основні повноваження Верховної Ради України. Підстави дострокового припинення повноважень Верховної Ради України. 3.2.2. Конституційні засади статусу народного депутата України.	А	5
3.3.	Конституційний статус, основні повноваження Президента України та підстави дострокового припинення.	А	5

3.4.	Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади: порядок формування та припинення повноважень, основні функції. Основні функції місцевих державних адміністрацій.	A	2
3.5.	Система місцевого самоврядування. Основні повноваження місцевого самоврядування	A	5

Генеральний директор
директорату фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти і науки
України**

02.10 2024 № 1417

**ПРОГРАМА ІСПИТУ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ, ОСІБ БЕЗ
ГРОМАДЯНСТВА, ЯКІ МАЮТЬ НАМІР БУТИ ПРИЙНЯТИМИ ДО
ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ**

Іспит з історії України, проводиться з метою встановлення рівня знань претендента з історії України для прийняття до громадянства України або виконання зобов'язання про складання іспитів з основ Конституції України, історії України та на рівень володіння державною мовою.

Складання іспиту, а також встановлення його результатів проводиться у формі незалежного оцінювання через програмний засіб (комп'ютерне тестування, під час якого надання тестових завдань залежить від відповідей екзаменованого на попередні запитання. Якщо екзаменована особа відповідає на запитання правильно, то наступне запитання буде складніше. І навпаки, якщо екзаменований відповідає неправильно, то наступне запитання буде легшим).

Екзаменований повинен мати достатній рівень знань, умінь з історії України, мати здатності до застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

Рівень А знання (це здатність запам'ятовувати факти, принципи, процеси в різних предметних галузях).

Рівень В знання, розуміння (здатність розуміти матеріал).

Рівень С знання, розуміння, застосування (здатність використовувати матеріал у нових ситуаціях).

Програма складається з чотирьох розділів: Давня і середньовічна історія України, Нова історія України, Новітня історія України, Сучасна історія України з 1990 р.

Відповідно до цієї програми розробляють тестові завдання до іспиту.

Іспит проводять за такими принципами: доброчесність; об'єктивність; прозорість і публічність; нетерпимість до корупційних та пов'язаних з корупцією діянь; єдина методика оцінювання результатів.

Результатом складання іспиту є сертифікат про складання іспиту з історії України – електронний документ, який засвідчує успішне складання іспиту.

УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

Найменування розділу	Питома вага розділу, %
Давня і середньовічна історія України	18
Нова історія України	30
Новітня історія України	30
Сучасна історія України з 1990 р.	22

КОГНІТИВНІ РІВНІ ОХОПЛЕННЯ:

Рівень А. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання».

Рівень В. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння».

Рівень С. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння», «Застосування».

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1	РОЗДІЛ 1. Давня і середньовічна історія України	18	
1.1	Давня історія України	4	
1.1.1	Початок залюднення території України.	0,5	А
1.1.2	Особливості Трипільської культури (матеріальний світ і господарство).	1	В
1.1.3.	Кочові народи. Скіфське царство (Товста могила. Золота пектораль).	1	А
1.1.4.	Впливи Великої грецької колонізації на українські землі. Грецькі міста-держави. Херсонес.	1	В
1.1.5.	Велике переселення народів на території України	0,5	А
1.2	Київська держава (Русь-Україна)	8	
1.2.1	Держава за перших князів (Київ – столиця Русі, договори з Візантією, політика Ольги, Дніпровський торговий шлях, віче).	2	В
1.2.2.	Політика Володимира Великого: язичництво, християнізація, гривня, тризуб.	2	А

1.2.3.	Політика Ярослава Мудрого: «Руська Правда», Анна Ярославна, Софія Київська.	2	A
1.2.4.	Поява окремих політичних, економічних та культурних центрів – Чернігів, Переяслав (літописання, згадка поняття «Україна»).	1	A
1.2.5.	Галицько-Волинська держава / Королівство Руське (король Данило, Львів, взаємодія із Золотою Ордою).	1	B
1.3.	Українські землі в другій половині XIV – першій половині XVI ст.	6	
1.3.1	Велике князівство Литовське (Литовсько-Руська держава) і Королівство Польське (1340/1349-1569) (Луцький замок, магдебурзьке право, шляхта, поява козацтва, Дмитро Вишневецький, Хортицька Січ).	4	B
1.3.2	Кримське ханство: ханський палац у Бахчисараї, династія Гераїв.	2	A
2.	РОЗДІЛ 2. Нова історія України	30	
2.1.	Українські землі у складі Речі Посполитої та інших держав	3	
2.1.1.	Вплив української еліти на політичні процеси та парламентаризм у Речі Посполитій (Люблінська унія 1569 р.). Князі Острозькі.	2	B
2.1.2.	Правовий статус українських земель та населення у Речі Посполитої (Литовські статuti).	1	A
2.2.	Українське козацтво та Запорозька Січ	4	
2.2.1.	Організація влади (козацька демократія, кошовий отаман, гетьман, козацька старшина).	2	B
2.2.2.	Діяльність запорозького козацтва (Петро Конашевич-Сагайдачний).	2	A
2.3.	Держава Військо Запорозьке (середина XVII – кінець XVIII ст.)	5	
2.3.1.	Утворення Гетьманщини. Богдан Хмельницький.	2	B
2.3.2.	Влада та символи Козацької держави (клейноди).	1	A
2.3.3.	Діяльність видатних гетьманів (Іван Виговський, Іван Мазепа, Пилип Орлик).	2	B

2.4	Кримське ханство – держава кримськотатарського народу	2	
2.4.1.	Влада, територія, устрій.	1	A
2.4.2.	Дипломатичні відносини і військові союзи із Військом Запорозьким (Іслам-Ґерай III).	1	A
2.5	Традиції, культура, релігія	4	
2.5.1	Релігія та церква. Берестейська унія. Петро Могила. Релігія кримських татар.	2	B
2.5.2.	Козацьке бароко. Освіта (Львівська братська школа, Острозька академія, Києво-Могилянська академія. Григорій Сковорода).	2	A
2.6	Суспільно-політичні та соціально-економічні процеси на українських землях Російської та Австрійської/Австро-Угорської імперії (кінець XVIII – початок XX ст.)	3	
2.6.1	Імперська політика російського самодержавства на українських землях.	2	B
2.6.2	Українські землі в імперії Габсбургів: парламентаризм, конституційний та виборчий процеси.	1	B
2.7	Український національний рух	6	
2.7.1	Національне пробудження: «будителі», «Руська трійця», Кирило-Мефодіївське товариство, Головна руська рада, поява національного прапора.	2	B
2.7.2	Становлення національного руху: громадівський рух, народовці, поява національного гімну.	2	B
2.7.3	Поява українських політичних партій. Ідея національної суверенної незалежної держави.	2	B
2.8.	Становлення української модерної культури	3	
2.8.1.	Українська мова та література. Театр. Іван Котляревський, Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка.	2	B
2.8.2.	Поява університетів в Україні.	1	A
3	РОЗДІЛ 3. Новітня історія України	30	
3.1.	Україна в Першій світовій війні. Початок Української революції (1917 – квітень 1918 рр.)	5,5	
3.1.1.	Прагнення держав-учасниць війни та українців.	0,5	A

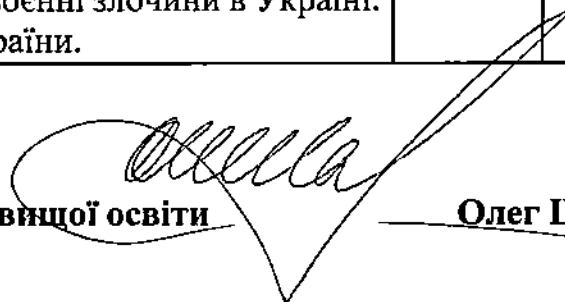
3.1.2.	Східний фронт. Українські січові стрільці.	0,5	А
3.1.3.	Українська Центральна Рада. Михайло Грушевський (концепція території України).	1	В
3.1.4.	Універсали Української Центральної Ради: причини прийняття і наслідки (кордони, проголошення незалежності УНР (січень 1918 р.), символіка УНР, грошова одиниця).	2	В
3.1.5.	Перша війна більшовицької Росії з УНР Берестейський мирний договір.	1	А
3.1.6.	Кримськотатарський національний рух. Номан Челебіджіхан.	0,5	А
3.2.	Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності (1918-1923 рр.)	6	
3.2.1.	Українська Держава. Павло Скоропадський.	1	В
3.2.2.	Західноукраїнська Народна Республіка. Кость Левицький.	1	В
3.2.3.	УНР часів Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР (січень 1919). Симон Петлюра.	1,5	В
3.2.4.	Друга війна більшовицької Росії з УНР (Варшавська угода між УНР та Польщею). Холодноярська республіка.	1	В
3.2.5.	Більшовицький режим в Україні (червоний терор, масовий голод у південних губерніях УСРР 1921-1923 рр.).	1	А
3.2.6.	Культура та духовність (УАН, Володимир Вернадський, УАПЦ, більшовицька українізація).	0,5	А
3.3.	Україна в 1923–1939 рр.	6,5	
3.3.1.	Входження УСРР до складу СРСР (1923, федерація). Національна політика радянської влади в УСРР. Автономні Кримська та Молдавська СРР.	1	В
3.3.2.	Суспільно-політичне життя (утвердження однопартійності, масові репресії, концентраційні табори, культ особи, радянська пропаганда).	1,5	В
3.3.3.	Економічна політика в УСРР (НЕП, директивна економіка, форсована індустріалізація, насильницька колективізація, опір селянства).	1	А
3.3.4.	Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид Українського народу.	1	А

3.3.5.	Культура та духовність («розстріляне відродження», антирелігійна кампанія).	0,5	A
3.3.6.	Українські землі у складі Польщі, Румунії та Чехословаччини (національна політика та міжнародні відносини, Андрей Шептицький, Організація українських націоналістів).	1,5	B
3.3.7.	Карпатська Україна (1938-1939 рр., Августин Волошин).	0,5	A
3.3.8.	Українська еміграція. Уряд УНР у вигнанні.	0,5	A
3.4.	Україна в роки Другої світової війни та в перші повоєнні роки (1939-1953 рр.)	6	
3.4.1.	Початок Другої світової війни (Пакт Молотова – Ріббентропа 1939 р., радянські анексії, радянізація).	0,5	A
3.4.2.	Окупація України військами Німеччини та її союзниками («Новий порядок», Голокост).	1	A
3.4.3.	Український визвольний рух (Акт відновлення Української держави – 30 червня 1941, Українська повстанська армія, Степан Бандера, Роман Шухевич).	1	B
3.4.4.	Депортація та геноцид кримських татар радянською владою – 1944 р.	0,5	A
3.4.5.	Внесок українського народу в перемогу над нацизмом.	1	B
3.4.6.	Наслідки Другої світової війни для України (Україна – співзасновниця ООН, становлення західних кордонів УРСР).	0,5	A
3.4.7.	Радянський політичний режим в УРСР в 1945-1953 рр. (масовий голод 1946–1947 рр., ідеологічні кампанії).	1	B
3.4.8.	Повоєнна радянізація та репресії у західних областях УРСР (операції «Вісла» і «Захід» – 1947 р., ліквідація греко-католицької церкви в УРСР).	0,5	A
3.5.	Україна в СРСР 1953–1990 рр.	6	
3.5.1.	Вплив десталінізації та лібералізації політичного режиму на Україну («шістдесятництво», Ліна Костенко).	1,5	B
3.5.2.	Входження Кримської області до складу УРСР (1954 р.).	0,5	A

3.5.3.	Ідеологізація суспільного життя в Україні в період «застою» («радянський народ», асиміляція, російщення).	1	В
3.5.4.	Дисидентський рух (Левко Лук'яненко, Василь Стус, Алла Горська, кримськотатарський національний рух). Українська Гельсінська спілка.	1,5	В
3.5.5.	Вплив «перебудови» на Україну (гласність, Народний Рух України, В'ячеслав Чорновіл).	1	А
3.5.6.	Чорнобильська катастрофа (1986 р.).	0,5	А
4	РОЗДІЛ 4. Сучасна історія України з 1990 р.	22	
4.1.	Становлення незалежної України (1990-1994 рр.)	6	
4.1.1.	Декларація про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.) та її значення.	1	В
4.1.2.	Проголошення Акта проголошення Незалежності України (24 серпня 1991 р.) та його історичне значення. Законодавче забезпечення Незалежності (кордони, громадянство, ЗСУ тощо).	3	С
4.1.3.	Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Президент Леонід Кравчук. Міжнародне визнання України.	1	А
4.1.4.	Державна символіка (гімн, прапор, герб).	1	А
4.2.	Україна в 1994-2003 рр.	4	
4.2.1.	Президентство Леоніда Кучми (ухвалення Конституції України 1996 р., запровадження гривні).	2	А
4.2.2.	Ядерне роззброєння України. Будапештський меморандум 1994 р.	2	В
4.3.	Україна в 2004-2024 рр.	8	
4.3.1	Помаранчева революція та її суспільно-політичні наслідки. Президентство Віктора Ющенка (зближення з НАТО, ЄС, економічні війни з Росією, Закон про визнання Голодомору 1932-1933 рр. геноцидом Українського народу, 2006 р.).	3	В
4.3.2	Президентство Віктора Януковича (зближення з Росією, відмова від угоди про асоціацію з ЄС).	0,5	А

4.3.3	Причини, перебіг та суспільно-політичні наслідки Революції Гідності («Євромайдан», «Небесна Сотня»), повалення авторитарного режиму).	3	С
4.3.4	Президентство Петра Порошенка (євроінтеграційні процеси: угода про асоціацію між Україною та ЄС, режим безвізового в'їзду громадян України у країни ЄС). Створення ІЩУ.	1	В
4.3.5	Президент Володимир Зеленський. Офіційні переговори про членство України в ЄС.	0,5	А
4.4	Збройна агресія РФ проти України з 2014 р.	4	
4.4.1	Тимчасова окупація Росією Криму та частин Луганської і Донецької областей. Добровольчі батальйони, волонтерський рух.	2	С
4.4.2	Широкомасштабне вторгнення РФ в Україну (з 24 лютого 2022 р.). Російські військові злочини в Україні. Міжнародна підтримка України.	2	С

Генеральний директор
директорату фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ